

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Завдання до практичних занять
з навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ТА НАГЛЯД"

для студентів спеціальності
8.03050802 "Банківська справа"
всіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 1 від 26.08.2014 р.

Укладачі: Єремейчук Р. А.
Тисячна Ю. С.

3-13 Завдання до практичних занять з навчальної дисципліни "Банківське регулювання та нагляд" для студентів спеціальності 8.03050802 "Банківська справа" всіх форм навчання / уклад. Р. А. Єремейчук, Ю. С. Тисячна. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 36 с. (Укр. мов.)

Подано завдання до практичних занять, що спрямовані на перевірку отриманих теоретичних знань з теорії та практики банківського регулювання, методології та інструментарію здійснення нагляду за діяльністю банків з боку Національного банку України. Їх вирішення сприятиме закріпленню знань, набуттю навичок практичного їх використання, а також формуванню професійних компетентностей з банківського регулювання та нагляду.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050802 "Банківська справа" всіх форм навчання.

Вступ

Важливим напрямом у підготовці компетентних фахівців із банківської справи є знання положень банківського регулювання та нагляду для формування стабільної потужної банківської системи. Для перевірки отриманих теоретичних знань щодо банківського регулювання та нагляду рекомендується використовувати завдання, наведені далі. Вони є систематизованим матеріалом для практичних занять. Вирішення завдань передбачає роботу з нормативно-правовою документацією, що буде сприяти орієнтуванню студентів у нормативно-правовій базі з питань банківського регулювання та нагляду, знанню економічних нормативів, що встановлює Національний банк України, знанню заходів впливу за порушення банківського законодавства, що може застосовувати Національний банк України та інше.

Робота дає можливість також студентам заочної форми навчання поглибити свої знання, проконтролювати їх у міжсесійному періоді. Назви банків подаються умовно.

Розв'язання завдань до практичних занять будуть сприяти закріпленню знань, набуттю навичок практичного їх використання, а також формуванню таких професійних компетентностей: характеризувати засади регулювання діяльності банків на міжнародному та національному рівнях, визначати способи організації системи банківського регулювання та нагляду, визначати процедури створення та реєстрації банківських установ в Україні, процедури ліцензування банківської діяльності в Україні, складати "паспорт нагляду" банку з метою визначення обсягу та природи наглядової діяльності, складати план виїзного інспектування банку, визначати рейтингову оцінку діяльності банків, визначати засади ефективного функціонування системи управління ризиками банку, визначати заходи впливу за порушення банками банківського законодавства та нормативних актів НБУ, розуміти вплив євроінтеграції та глобалізації на розвиток банківського регулювання та нагляду.

Тема 1. Теоретичні засади регулювання діяльності банків на міжнародному та національному рівнях

Завдання 1.1. Класифікувати наведені засоби впливу Національного банку України до банків другого рівня за відповідними формами регулювання їх діяльності – індикативне та адміністративне регулювання:

управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції;

надання рекомендацій щодо діяльності банків;

встановлення обов'язкових економічних нормативів;

визначення процентної політики;

застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру;

встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій;

реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;

рефінансування банків;

встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;

регулювання кореспондентських відносин;

нагляд за діяльністю банків;

визначення норм обов'язкових резервів для банків.

Завдання 1.2. Необхідно визначити функцію банківського нагляду відповідно до її змісту:

Оцінно-аналітична	Запобігання негативних ризиків у банківській діяльності здійснюється шляхом формування пруденційних нормативів, що дозволяє встановлювати рівновагу між рівнем ризиків, які пов'язані із проведенням банківських операцій, і достатньою величиною їхньої прибутковості
Консультативно-коригувальна	Відповідність діяльності комерційних банків установленим нормативам, вимогам і законодавчим нормам
Забезпечення законності	Застосування таких заходів впливу, які обмежують або обтяжують фінансову та організаційну діяльність банку (позбавлення банку ліцензії або скорочення її пунктів на проведення операцій, здійснення яких несе підвищений ризик або проводиться за умови недостатнього рівня внутрішнього контролю, відкликання ліцензії на здійснення всіх банківських операцій, ухвалення рішення про реорганізацію або ліквідацію банку

Пруденціальна	Створення нормативно-правової конструкції, у рамках якої буде здійснюватися діяльність комерційних банків
Обтяжно-обмежувальна	Є процесом усунення незначних недоліків, виявлених у процесі роботи банку. Реалізація цієї функції відбувається за допомогою пред'явлення банку вимог щодо коректування його роботи, спрямованих на усунення виявлених недоліків, якщо останні не мають системного характеру та не несуть серйозної погрози роботі банку

Тема 2. Організаційна побудова системи банківського регулювання та нагляду

Завдання 2.1. Визначити підрозділ Національного банку України відповідно до реалізованих ним функцій або застосованих заходів:

здійснення контролю за обсягом наданих банками "великих" кредитів, аналізу та вжиття оперативних заходів щодо відображення достовірної інформації у звітності;

надання дозволів на створення банків з іноземним капіталом, банківських об'єднань (банківських корпорацій, банківських холдингових груп), дочірніх банків, філій та представництв українських банків на території інших держав, придбання або збільшення істотної участі в банку, реорганізацію банків;

моніторинг дотримання банками термінів повернення заборгованості за кредитами рефінансування, сплати процентів за користування ними, а також узагальнення за результатами моніторингу інформації щодо стану погашення кредитів рефінансування

визначення рейтингових оцінок за системою *CAMELS* та ступеня подальшого банківського нагляду;

ведення Державного реєстру банків;

підготовки щомісячних аналітичних звітів та оперативних аналітичних матеріалів про фінансовий стан кожного банку з висвітленням тенденцій економічних процесів;

регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму за небанківськими фінансовими установами-резидентами, які є платіжними організаціями та/або членами/учасниками платіжних систем (у частині надання ними фінансової послуги щодо переказу коштів на підставі відповідних ліцензій Національного банку України);

контроль за своєчасністю подання банками звітності на консолідованій основі та її достовірністю;

здійснення контролю за усуненням банками та банківськими установами, виявлених інспекційними перевірками, порушень;

визначення та розроблення методологічних засад із питань нормативно-правового регулювання діяльності Національного банку України та банківської діяльності;

контролю за виконанням банками вимог НБУ щодо створення та діяльності служб внутрішнього аудиту;

погодження статутів банків і змін до них, реєстрація банків, банківських об'єднань (банківських корпорацій, банківських холдингових груп), змін до установчих документів банківських об'єднань, надання банківських ліцензій;

виконання банками, банківськими установами заходів попереднього реагування чи примусових заходів, застосованих за результатами інспекційних перевірок.

контролю за дотриманням банками економічних нормативів, розміру регулятивного капіталу, виконання програм капіталізації та фінансового оздоровлення, письмових угод та бізнес-планів

проведення усіх видів перевірок банків та філій;

аналіз річної і консолідованої фінансової звітності банків;

контролю за дотриманням банками вимог, виконання яких дає їм право здійснювати операції за наявною банківською ліцензією.

Підрозділи Національного банку України:

департамент безвиїзного банківського нагляду;

департамент інспектування банків;

департамент кризового менеджменту та контролю операцій на відкритому ринку;

управління юридичного забезпечення банківського нагляду;

департамент реєстрації, ліцензування та реорганізації банків;

департамент із питань запобігання використанню банківської системи для легалізації кримінальних доходів та фінансування тероризму.

Завдання 2.2. Визначити модель банківського регулювання та нагляду відповідно її змісту.

Секторна модель	За здійснення нагляду в кожному конкретному фінансовому секторі відповідає спеціальний орган
-----------------	--

Модель "двох вершин"	Передбачає розподіл обов'язків на основі завдань нагляду між двома різними органами влади таким чином, що один із них забезпечує пруденційний нагляд, а інший займається питаннями прозорості ведення бізнесу
Модель єдиного нагляду	Регулювання і нагляд за всіма секторами національної фінансової системи, зокрема банківським, сектором страхування та фондовим, здійснюється єдиним наглядовим органом

Завдання 2.3. Визначити відповідність моделі банківського регулювання за суб'єктом регулювання її змісту та ким застосовується.

Змішана модель	Є наслідком процесу зростаючої економічної і політичної міжнародної інтеграції	Греція, Португалія, Іспанія
Центральний банк	Припускає, що функції регулювання та нагляду виконують декілька спеціалізованих органів за безпосередньої участі центрального банку і міністерства фінансів	Австрія, Німеччина, Данія, Ісландія, Ірландія, Угорщина, Казахстан, Латвія, Литва, Норвегія, Південна Корея, Швеція, Японія
Наднаціональна модель	Характеризується повним делегуванням функцій регулювання єдиному органу регулювання фінансового ринку	США
Мегарегулятор	Модель ґрунтується на закріпленні в законодавчому порядку за одним органом виняткових повноважень у сфері регулювання та нагляду за банківською діяльністю	Банк міжнародних розрахунків, Європейський союз

Тема 3. Створення і реєстрація банків в Україні

Завдання 3.1. Для реєстрації банку до територіального управління НБУ подано повний пакет документів. Копії платіжних документів про сплату внесків до статутного фонду свідчать, що платежі здійснені в сумі 490 млн грн.

Укажіть, яке рішення прийме територіальне управління НБУ.

Завдання 3.2. 1.10.2014 р. до територіального управління НБУ подано повний пакет документів для реєстрації банку із назвою "Національний банк розвитку" у формі відкритого акціонерного товариства. Копії платіжних документів про сплату внесків до статутного фонду свідчать, що платежі здійснені в сумі 500 млн грн.

Вказати, яке рішення прийме територіальне управління НБУ.

Завдання 3.3. Територіальне управління НБУ до реєстрації відкрило банку ПАТ "Полонез" тимчасовий рахунок для формування статутного капіталу.

Акціонери-засновники мають намір як плату до вказаного фонду внести споруди, устаткування, грошові кошти, нематеріальні активи, іноземну валюту, цінні папери, що емітовані третіми суб'єктами і мають ринковий курс, а також судна, повітряні апарати, рідкісноземельні метали, право на користування товарним знаком і одержані кредити.

Проаналізувати джерела формування статутного фонду, зробити необхідний висновок і проконсультувати керівництво банку з цього приводу.

Завдання 3.4. За наведеними в табл. 1 даними необхідно розрахувати суму власних коштів підприємства-учасника на 01.01.2014 р. і можливість участі його у формуванні статутного капіталу новоствореного банку з урахуванням вимог Національного банку до статутного капіталу новоствореного банку.

Таблиця 1

Баланс (звіт про фінансовий стан), тис. грн

Статті	Код рядка	На початок періоду	На кінець періоду
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	797	990
первісна вартість	1001	3 397	3 745
накопичена амортизація	1002	2 600	2 755
Незавершені капітальні інвестиції	1005	35 391	36 374

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Основні засоби:	1010	322 054	337 179
первісна вартість	1011	987 376	1 024 274
знос	1012	665 322	687 095
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	86 565	85 799
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	4 391	4 391
Інші необоротні активи	1090	127 044	134 652
Усього за розділом I	1095	576 242	599 385
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 174 668	1 386 235
виробничі запаси	1101	627 824	744 020
незавершене виробництво	1102	400 723	492 337
готова продукція	1103	146 073	149 796
товари	1104	68	82
поточні біологічні активи	1110	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	244 491	245 328
Дебіторська заборгованість за розрахун- ками:			
за виданими авансами	1130	272 597	292 977
з бюджетом	1135	55 005	63 920
у тому числі з податку на прибуток	1136	15 221	27 840
з нарахованих доходів	1140	387	187
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 901	8 260
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0

Продовження табл. 1

1	2	3	4
Гроші та їх еквіваленти:	1165	741 612	677 141
готівка	1166	2	0
рахунки в банках	1167	741 610	677 141
Витрати майбутніх періодів	1170	186	95
Інші оборотні активи	1190	169 717	1 326 120
Усього за розділом II	1195	2 660 584	2 806 755
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	3 236 826	3 406 140
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	105 624	105 624
Капітал у дооцінках	1405	227 296	227 297
Додатковий капітал	1410	22 204	22 203
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 231 878	1 359 072
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	1 648 066	1 775 260
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення виплат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0

1	2	3	4
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	33 417	21 525
за розрахунками з бюджетом	1620	1 084	2 626
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	8 906	5 664
за розрахунками з оплати праці	1630	18 123	11 923
за одержаними авансами	1635	1 480 080	1 535 666
за розрахунками з учасниками	1640	5 908	5 620
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточні забезпечення	1660	2 141	6 976
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	39 101	40 880
Усього за розділом III	1695	1 588 760	1 630 880
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	3 236 826	3 406 140

Завдання 3.5. На основі даних балансу та звіту про фінансові результати (табл. 2, 3), що наведені далі, необхідно визначити порядок розрахунку рекомендованих показників платоспроможності та фінансової стійкості юридичної особи-резиденту України – учасника банку.

Розрахувати показники платоспроможності та фінансової стійкості юридичної особи-резиденту України за даними його балансу станом на перше число місяця, у якому здійснювався внесок до статутного капіталу банку.

За результатами аналізу зробити висновок щодо дотримання юридичною особою-резидентом України рекомендованих показників платоспроможності та фінансової стійкості.

Баланс (звіт про фінансовий стан), тис. грн

Статті	Код рядка	На початок періоду	На кінець періоду
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	797	990
первісна вартість	1001	3 397	3 745
накопичена амортизація	1002	2 600	2 755
Незавершені капітальні інвестиції	1005	35 391	36 374
Основні засоби:	1010	322 054	337 179
первісна вартість	1011	987 376	1 024 274
знос	1012	665 322	687 095
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	86 565	85 799
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	4 391	4 391
Інші необоротні активи	1090	127 044	134 652
Усього за розділом I	1095	576 242	599 385
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 174 668	1 386 235
виробничі запаси	1101	627 824	744 020
незавершене виробництво	1102	400 723	492 337
готова продукція	1103	146 073	149 796
товари	1104	68	82
поточні біологічні активи	1110	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	244 491	245 328
Дебіторська заборгованість за розра- хунками:			
за виданими авансами	1130	272 597	292 977

Продовження табл. 2

1	2	3	4
з бюджетом	1135	55 005	63 920
у тому числі з податку на прибуток	1136	15 221	27 840
з нарахованих доходів	1140	387	187
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 901	8 260
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти:	1165	741 612	677 141
готівка	1166	2	0
рахунки в банках	1167	741 610	677 141
Витрати майбутніх періодів	1170	186	95
Інші оборотні активи	1190	169 717	1 326 120
Усього за розділом II	1195	2 660 584	2 806 755
III Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	3 236 826	3 406 140
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	105 624	105 624
Капітал у дооцінках	1405	227 296	227 297
Додатковий капітал	1410	22 204	22 203
Резервний капітал	1415	61 064	61 064
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 231 878	1 359 072
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	1 648 066	1 775 260
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення виплат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0

Закінчення табл. 2

1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	33 417	21 525
за розрахунками з бюджетом	1620	1 084	2 626
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	8 906	5 664
за розрахунками з оплати праці	1630	18 123	11 923
за одержаними авансами	1635	1 480 080	1 535 666
за розрахунками з учасниками	1640	5 908	5 620
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточні забезпечення	1660	2 141	6 976
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	39 101	40 880
Усього за розділом III	1695	1 588 760	1 630 880
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	3 236 826	3 406 140

Таблиця 3

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	755 733	652 916
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	469 742	403 026
Валовий: прибуток	2090	285 991	249 890
Валовий: збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	29 078	74 710

1	2	3	4
Адміністративні витрати	2130	35 325	35596
Витрати на збут	2150	10 474	4 797
Інші операційні витрати	2180	38 384	88 336
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	230 886	195 871
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	12 977	11 048
Інші доходи	2240	34	421
Фінансові витрати	2250	0	0
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	1 578	1 587
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	242 319	205 753
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-45 423	-38 576
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	196 896	167 177
Чистий фінансовий результат: збиток	2355		

Завдання 3.6. Правління ПАТ "Володар банк" 10 жовтня поточного року прийняло рішення про створення філії в м. Харків необхідно визначити:

- 1) умови, за яких цей банк зможе здійснити рішення свого правління;
- 2) причини, за яких територіальне управління Національного банку України може відмовити вказаному банку у відкритті філії.

Складіть клопотання цього банку про відкриття філії і дозвіл територіального управління Національного банку України з цього приводу.

Завдання 3.7. Проведення ділової гри, метою якої є формування у студентів практичних навичок з питань створення, реєстрації банків в Україні.

Студенти розподіляються на фахівців служби банківського нагляду територіального управління Національного банку України і керівників та головних бухгалтерів банків.

У процесі гри студенти – представники банків – готують пакети документів на:

- реєстрацію новоствореного банку;
- відкриття філії;
- відкриття філії іноземного банку на території України.

Студенти – представники банківського нагляду територіального управління Національного банку України перевіряють документи і готують питання для обговорення з представниками банків на практичному занятті, де здійснюється відкритий захист представниками банків своїх пакетів документів.

За підсумками захисту представники банківського нагляду територіального управління Національного банку України роблять усний висновок щодо розглянутих питань.

Викладач грає роль начальника територіального управління Національного банку України і здійснює керівництво грою та оцінює роботу банків і служби банківського нагляду територіального управління Національного банку України.

Тема 4. Ліцензування банківської діяльності

Завдання 4.1. Для отримання ліцензії ПАТ "Монарх банк", який було зареєстровано 25.04.2013 р., до територіального управління НБУ подано повний пакет документів 01.05.2014 р.

Вказати, яке рішення прийме територіальне управління НБУ.

Завдання 4.2. ПАТ "Глобал банк" 10 вересня поточного року подав до Національному банку України разом із заявою про видачу банківської ліцензії такі документи:

копію статуту з відміткою державного реєстратора про проведення державної реєстрації юридичної особи;

копії зареєстрованого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати закритого розміщення акцій та свідоцтва про реєстрацію випуску акцій;

відомості про кількісний склад спостережної ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії;

відомості за формою, визначеною Національним банком України, про:

призначених членами правління (Костюшко Д. В., Бережна К. В.), у тому числі голови правління (Світлова О. С.), їх професійну придатність та ділову репутацію;

професійну придатність головного бухгалтера та керівника служби внутрішнього аудиту;

ділову репутацію членів спостережної ради, головного бухгалтера та керівника служби внутрішнього аудиту;

наявність організаційної структури та відповідних спеціалістів, необхідних для забезпечення надання банківських та інших фінансових послуг, банківського обладнання, відсутність комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень, що відповідають вимогам, установленим Національним банком України;

копії внутрішніх положень банку, що регламентують надання банківських та інших фінансових послуг, визначають порядок здійснення внутрішнього контролю та процедуру управління ризиками;

бізнес-план на три роки, складений згідно з вимогами, встановленими Національним банком України;

копію платіжного документа про внесення плати за видачу банківської ліцензії, встановленого Національним банком України розміру.

Вказати, чи надасть НБУ ліцензію банку.

Завдання 4.3. Проведення ділової гри, метою якої є формування у студентів практичних навичок з питань ліцензування, надання письмових дозволів банкам України.

Студенти розподіляються на декілька груп: одна група представляє службу банківського нагляду територіального управління Національного банку України, інші є представниками банків.

У процесі гри студенти – представники банків готують пакети документів на:

ліцензування банківських операцій новоствореного банку;

отримання ліцензії у зв'язку з розширенням діяльності банку;

отримання дозволу на здійснення банківських операцій філією.

Студенти – представники служби банківського нагляду територіального управління Національного банку України перевіряють документи

і готують питання для обговорення з представниками банків на практичному занятті, де здійснюється захист представниками банків пакетів своїх документів, за підсумками якого представники служби банківського нагляду територіального управління Національного банку України роблять усний висновок щодо розглянутих питань.

Викладач грає роль начальника територіального управління Національного банку України і здійснює керівництво грою та оцінює роботу банків і служби банківського нагляду територіального управління Національного банку України.

Тема 5. Пруденційний безвиїзний нагляд за діяльністю банків

Завдання 5.1. Уявіть ситуацію, що ви працюєте в департаменті банку регулювання та нагляду. Треба перевірити фінансову дисципліну банку, ПАТ "Глобус" з зареєстрованим статутним капіталом, що дорівнює 500 млн грн. За звітній місяць мав такі середньозважені нормативи ліквідності:

20 % > Н4 = 15,76 % – 1 порушення протягом календарного року;

40 % > Н5 = 21,55 % – 2 порушення протягом календарного року;

60 % > Н6 = 35,68 % – 5 порушення протягом календарного року.

Необхідно визначити розмір штрафу відповідно до вимог, що наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Розмір штрафних санкцій за порушення нормативів економічної діяльності

Норматив	Розмір штрафу у % від СК		
	За 1 порушення	За 2	За 3 і більше
Н4, Н5, Н6 (ліквідності)	0,1	0,2	0,5
Н11, Н12 (інвестування)	0,1	0,2	0,5

Завдання 5.2. Визначити розмір регулятивного капіталу банку на 01.01.2014 р. та зробити висновок щодо його достатності за умов, які наведені у табл. 5.

Таблиця 5

№ п/п	Кошти банку	Сума, тис. грн
1	Сплачений статутний капітал банку	135 000
2	Неоприлюднені фонди	15 000
3	Резерви під активні операції банку	150 000
4	Недосформовані резерви під кредитну заборгованість фізичних осіб	22 500
5	Нерозподілений прибуток 2012 р.	60 000
6	Капіталізовані дивіденди	30 000
7	Резерви під стандартну заборгованість суб'єктів господарювання	45 000
8	Нематеріальні активи,	18 000
8.1	У т. ч. сума зносу нематеріальних активів	4 500
9	Субординований капітал, що був отриманий банком у 2010 р.	120 000
10	Емісійні різниці	9 000
11	Вкладення до недиверсифікованих ІСІ	12 000
12	Вкладення у дочірні компанії	57 000
13	Прибуток 2013 р., який очікує затвердження	21 000

Завдання 5.3. Розрахувати норматив співвідношення регулятивного капіталу до активів (НЗ) ПАТ "Зоряний банк" та зробити висновок щодо дотримання вимог його мінімального розміру на основі даних, наведених у табл. 6.

Таблиця 6

Показники діяльності ПАТ "Зоряний банк"

Стаття активу балансу	Залишок коштів за балансом, тис. грн
1	2
1. Готівкові кошти	300
2. Банківські метали	360
3. Кошти в Національному банку	187,5
4. Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються та емітовані Національним банком	51
5. Кошти в інших банках	384

1	2
6. Цінні папери в торговому портфелі банку	79,5
7. Цінні папери у портфелі банку на продаж	51
8. Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	220,5
9. Кредитна заборгованість клієнтів банку	684
10. Основні засоби	198
11. Регулятивний капітал	190,5

Завдання 5.4. На прикладі даних табл. 7 розрахувати норматив миттєвої ліквідності та порівняти із нормативним значенням.

Таблиця 7

Активи ПАТ "Сітізен банк", тис. грн

Статті активу	01.01.2014 р.
1	2
Кошти в НБУ	89 050,4
Каса	91 780,6
Кошти в інших банках	127 977,8
Державні цінні папери	28 839,6
Цінні папери на продаж	8 252,6
Інвестиційні цінні папери	50 645,8
Кредити та заборгованість клієнтів	824 665,2
в тому числі:	
короткострокові	648 554,2
міжбанківські	203 942,7
довгострокові	455 856,7
прострочені	133 126,5
враховані векселі	351 795,6
Вкладення в асоційовані і дочірні компанії	3 547,7
Основні засоби та нематеріальні активи	1 137 130
Інші активи	110 986,2

1	2
Всього активів	9 189 541
Державні та громадські організації:	27 659
Поточні рахунки	12 809
Строкові кошти	14 850
Інші юридичні особи	3 639 766
Поточні рахунки	3 095 554
Строкові кошти	544 212
Фізичні особи:	12 655 073
Поточні рахунки	6 198 199
Строкові кошти	6 456 874
Усього коштів клієнтів	16 322 498

Завдання 5.5. У балансі та відповідних формах звітності банку відображені такі показники (табл. 8).

Таблиця 8

Показники діяльності ПАТ "Біг банк", тис. грн

Загальні активи банку, з них:	120 000
кошти на кореспондентських рахунках	650
кошти в касі	90
зі строком погашення до 30 днів	2 800
зі строком погашення до одного року	4 500
Загальні зобов'язання	18 000
З них:	
зобов'язання до запитання	5 900
поточні зобов'язання	3 700
короткострокові зобов'язання	5 600

Необхідно розрахувати:

- а) норматив миттєвої ліквідності;
- б) норматив поточної ліквідності;
- в) норматив короткострокової ліквідності.

Оцініть дотримання банком цих нормативів та розмір штрафу, якщо вони не виконуються банком перший раз протягом календарного періоду (уставний капітал банку 90 000 тис. грн).

Завдання 5.6. Визначити нормативи кредитного ризику Н7 і Н8 та їх дотримання банком, якщо:

сума всіх вимог банку до контрагента або групи пов'язаних контрагентів та всіх фінансових зобов'язань, наданих банком щодо контрагента або групи пов'язаних контрагентів – 1,1 млн ум. од.;

сума всіх великих кредитних ризиків, наданих банком щодо всіх контрагентів – 3,8 млн ум. од.;

регулятивний капітал – 12 млн ум. од.

Завдання 5.7. На основі даних табл. 9 необхідно розрахувати норматив максимального розміру ризику на одного контрагента та оцінити дотримання банком цього нормативу.

Таблиця 9

Показники діяльності ПАТ "Еліт банк"

Статті	Сума, млн грн
Сукупна заборгованість за позичками одного позичальника	3
Позабалансові зобов'язання банку щодо цього позичальника	0,2
Фактичний резерв за кредитами цього позичальника	0,1
Статутний капітал банку	4
Резервний фонд	1,4
Резерв під стандартну заборгованість за кредитами	3
Поточний прибуток	2
Нерозподілений прибуток	0,1
Вкладення в акції та статутні фонди підприємств	0,2
Вкладення в акції банків	0,4

Завдання 5.8. На основі звіту про фінансовий стан (табл. 10) визначити, яку суму кредиту може надати ПАТ "Дельта банк" без порушення нормативів ліквідності.

**Звіт про фінансовий стан (Баланс) ПАТ "Дельта банк"
за 1 квартал 2014 року, тис. грн**

Найменування статті	Звітний період	Попередній період
1	2	3
АКТИВИ		
Грошові кошти та їх еквіваленти	6 074 337	4 834 369
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку	266 246	526 586
Торгові цінні папери	0	0
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	14 183	869 150
Кошти в інших банках, у т. ч.:	700 347	542 828
в іноземній валюті	423 307	305 811
резерви під знецінення коштів в інших банках	-4 544	-1 948
Кредити та заборгованість клієнтів, у т. ч.:	45 011 996	40 109 664
кредити та заборгованість юридичних осіб, у т. ч.:	23 647 771	20 638 625
в іноземній валюті	12 551 692	9 410 131
резерви під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів	-1 063 438	-807 552
кредити та заборгованість фізичних осіб, у т. ч.:	21 364 225	19 471 039
в іноземній валюті	3 554 446	2 500 324
резерви під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів	-2 486 277	-2 302 724
Цінні папери в портфелі банку на продаж, у т. ч.:	6 502 543	5 160 469
резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-11 329	-11 329
Цінні папери в портфелі банку до погашення, у т. ч.:	0	0
резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	0
Інвестиційна нерухомість	1 920 682	1 897 093
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	5 897	6 542
Відстрочений податковий актив	8 725	0

Продовження табл. 10

1	2	3
Основні засоби та нематеріальні активи	572 343	555 767
Інші фінансові активи, у т. ч.:	626 343	493 624
резерви під інші фінансові активи	-473 329	-383 645
Інші активи, у т. ч.:	77 322	63 280
резерви під інші активи	-2 922	-3 400
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	336 343	239 046
Усього активів, у т. ч.:	62 117 937	55 298 418
в іноземній валюті	24 138 615	16 651 156
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків, у т. ч.:	15 480 318	11 968 663
в іноземній валюті	2 745 176	2 582 648
Кошти клієнтів, у т. ч.:	37 167 638	36 126 458
кошти юридичних осіб, у т. ч.:	10 570 764	9 991 097
в іноземній валюті	4 480 111	2 554 464
кошти юридичних осіб на вимогу, у т. ч.:	6 645 308	3 960 719
в іноземній валюті	2 939 606	1 347 359
кошти фізичних осіб, у т. ч.:	26 596 874	26 135 361
в іноземній валюті	12 951 699	10 938 213
кошти фізичних осіб на вимогу, у т. ч.:	4 207 000	3 358 604
в іноземній валюті	2 590 002	1 271 858
Боргові цінні папери, емітовані банком, у т. ч.:	1 224 426	1 215 257
в іноземній валюті	66 869	48 790
Інші залучені кошти	20 586	112 167
Відстрочені податкові зобов'язання	0	407
Резерви за зобов'язаннями	459	697
Інші фінансові зобов'язання	1 017 592	508 773
Інші зобов'язання	93 969	105 877
Субординований борг	2 649 576	1 934 775
Усього зобов'язань, у т. ч.:	57 654 564	51 973 074
в іноземній валюті	22 915 583	18 220 709
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	2 327 000	2 327 000
Емісійні різниці	0	0

1	2	3
Незареєстровані внески до статутного капіталу	988 485	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	375 267	302 701
Резервні та інші фонди банку	665 497	665 497
Резерви переоцінки	107 124	30 146
Усього власного капіталу	44 63 373	3 325 344
Усього зобов'язань та власного капіталу	62 117 937	55 298 418

Завдання 5.9. На прикладі даних таблиці (табл. 11) дослідити чи дотримується спеціалізований (неощадний) банк "Іпотексбанк" вимог щодо максимального розміру залучення вкладів фізичних осіб, якщо він на ринку працює п'ять років.

Таблиця 11

Пасиви ПАТ "Іпотексбанк", тис. грн

Статті пасиву	01.10.2014 р.
Кошти банків	6 534 057
Кошти юридичних осіб	6 385 289
Кошти фізичних осіб	14 320 355
Інші залучені кошти	246 325
Відстрочені податкові зобов'язання	11 737
Резерви за зобов'язаннями	3 299
Інші фінансові зобов'язання	235 690
Інші зобов'язання	62 444
Субординований борг	1 733 885
Статутний капітал	2 800 000
Незареєстровані внески в статутний капітал	500 000
Резерви переоцінки	37 486
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), в тому числі:	(293 944)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) поточного року	(50 091)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) минулих років	(243 853)
Усього пасивів	32076 623

Тема 6. Інспектування банків

Завдання 6.1. Національним банком України за результатами інспекційної перевірки ПАТ "Старокиївський банк" було виявлено факти порушення ним банківського законодавства та подання недостовірної звітності, що не відображала його реального фінансового стану. Зокрема було встановлено незадовільну якість активів та необхідність доформування під них резервів, а також недостатність розміру капіталу для покриття ризиків у діяльності ПАТ "Старокиївський банк".

З огляду на зазначене, у травні поточного року ПАТ "Старокиївський банк" було віднесено до категорії проблемних та встановлено строк для приведення його діяльності відповідно до вимог законодавства, вжиття заходів щодо доформування резервів та нарощення капіталу.

Проте власники ПАТ "Старокиївський банк" у цей період не вживали заходів щодо фінансової підтримки ПАТ "Старокиївський банк", насамперед шляхом додаткової капіталізації. Навпаки були спроби виведення з Банку коштів. Також ПАТ "Старокиївський банк" не було розроблено прийняттого плану заходів щодо приведення своєї діяльності відповідно до вимог законодавства. Плани, які подавались ПАТ "Старокиївський банк" до Національного банку, не містили реальних заходів та не враховували вимог та зауважень регулятора. Крім того, у діяльності Банку були виявлені нові порушення, які призводили до подання недостовірної звітності.

Визначити, які дії повинен здійснити Національний банк України та обґрунтувати свою відповідь.

Завдання 6.2. Уявіть собі ситуацію, коли під час здійснення безвиїзного нагляду ПАТ "Орест банк" було виявлено факти подання Національному банку недостовірної інформації та звітності. Визначити, за яких умов Національний банк має право прийняти рішення про проведення позапланової інспекційної перевірки та визначте порядок дій Національного банку України в разі прийняття такого рішення.

Завдання 6.3. Відомо, що Національний банк України збирається провести планову інспекційну перевірку філіалу ПАТ "Великбанк", що діє на території України протягом чотирьох років. Визначити дії Національного банку України на етапі підготовки інспекційної перевірки. Як оформлюється

повідомлення для об'єкта перевірки, яку інформацію повинно містити і які вимоги щодо строків його надання об'єкта перевірки. Якому виду інспекційної перевірки підлягає філіал ПАТ "Великбанк" відповідно до плану інспекційних перевірок?

Тема 7. Комплексне рейтингове оцінювання діяльності банків за системою *CAMELS*

Завдання 7.1. Розрахувати зведений рейтинг діяльності ПАТ "Кане Корсо банк" за системою *CAMELS* на основі даних табл. 12 та зробити відповідні висновки.

Таблиця 12

Вихідні дані

Компоненти	Достатність капіталу (C)	Якість активів (A)	Менеджмент (M)	Надходження (E)	Ліквідність (L)	Чутливість до ринкового ризику (S)
Бали	2	1	2	3	2	2

Завдання 7.2. Показники регулятивного капіталу ПАТ "Ніка банк", адекватності основного і регулятивного капіталу перевищують встановлені нормативні значення. В банку спостерігається високий і стабільний рівень надходжень, що забезпечує йому прибуткову діяльність. Добре врегульований процес зростання капіталу, який визначено політикою банку і підтверджується фактичними даними показників діяльності банку. Керівництво банку здатне визначити ризики, пов'язані з банківськими операціями, та їх вплив на достатність регулятивного капіталу, і сформувати в повному обсязі резерви під активні операції. Акціонери здатні, в разі потреби, нарощувати капітал, розмір дивідендів обґрунтований і забезпечує дохід акціонерам, не перешкоджаючи необхідному зростанню статутного та/або регулятивного капіталу. В банку є незначний рівень негативно класифікованих активів (з урахуванням сформованих резервів під ці активи).

Визначити рейтингове оцінювання достатності капіталу банку за рейтинговою системою *CAMELS*.

Завдання 7.3. НБУ встановив, що обсяги нестандартних активів та/або негативно класифікованих за результатами інспекційної перевірки більші, ніж за даними банку, але разом із тим вони не загрожують капіталу банку, а керівництво звернуло на цей факт належну увагу та має намір і змогу виправити ситуацію. Критерії надання кредитів, здійснення інших активних операцій та методи контролю з боку керівництва мають деякі недоліки. Потребують удосконалення порядок ідентифікації осіб та процедури здійснення операцій з інсайдерами банку. Активні операції банку (крім кредитних та операцій з цінними паперами) малоприбуткові, пов'язані з дещо підвищеним ризиком, але не становлять реальної загрози для ліквідності і платоспроможності банку.

Визначити рейтингове оцінювання якості активів банку за рейтинговою системою *CAMELS*.

Завдання 7.4. НБУ встановив, що керівництво ПАТ "Ніка банк" досвідчене і компетентне; всі основні показники фінансової діяльності банку відповідають нормативним вимогам, а деякі перевищують їх; повне розуміння керівництвом банку ризиків, пов'язаних із діяльністю банку, економічного середовища та відповідне реагування на зміни в ньому; наявність належного внутрішнього аудиту та належне здійснення ним своїх функцій. Спостерігається виважений підхід до планування, розроблення внутрішніх положень, процедур та засобів контролю, а також активний контроль за їх виконанням; відсутність ознак кредитування інсайдерів на більш сприятливих умовах; належний рівень роботи спостережної ради щодо визначення політики банку та її тісне співробітництво з правлінням (радою директорів) банку. Організаційна структура банку є досконалою (оптимальною), наявність постійно діючої програми підготовки кадрів; відповідальне ставлення правління (ради директорів) та спостережної ради банку до зауважень та рекомендацій Національного банку. Відсутні зауваження щодо виконання банком вимог законодавства з питань запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також щодо встановлених у банку правил проведення внутрішнього фінансового моніторингу та програм його здійснення.

Визначити рейтингове оцінювання менеджменту банку за рейтинговою системою *CAMELS*.

Завдання 7.5. НБУ встановив, що керівництво ПАТ "Ніка банк" добре розуміє баланс банку, знає свою клієнтуру та економічну ситуацію. Обсяг ліквідних активів достатній для задоволення щоденного попиту на кредити та непередбачені зміни в ньому, а також для виконання зобов'язання банку в разі як очікуваних, так і непередбачених змін в обсязі депозитів (вкладів). У банку мінімально залучають міжбанківські кредити для забезпечення потреб у ліквідності; запроваджений, обґрунтований та детальний процес планування, контролю і моніторингу ліквідності. Працівники банку мають достатню кваліфікацію і досвід для підтримки певних пропорцій (відповідностей) між строками отримання коштів і погашення, наприклад, строки повернення кредитів співпадають із відповідними строками погашення платежами платіжів за депозитами з відповідними строками погашення, що підтверджуються даними балансу. Депозитна база банку адекватно диверсифікована як щодо строків погашення, так і щодо діапазону контрагентів, тобто він має коротко-, середньо-, довгострокові депозити від фізичних осіб, приватних підприємців, підприємств, банків тощо. Виконуються вимоги щодо ліквідності банку.

Визначити рейтингове оцінювання ліквідності банку за рейтинговою системою *CAMELS*.

Тема 8. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків

Завдання 8.1. Побудувати схему позиціювання ризику в системі "Базель 1" та "Базель 2".

Завдання 8.2. За результатами планової інспекційної перевірки банку встановлено:

1. Фактори для оцінювання кількості кредитного ризику:

- здійснюється ефективна диверсифікація кредитного ризику;
- рівень наданих кредитів і зобов'язань про надання кредитів є низьким відносно загальних активів;
- відношення кредитів і кредитних зобов'язань до регулятивного капіталу є помірним;
- зростання активів, що генерують кредитний ризик, є плановим і відповідає досвіду та операційним можливостям керівництва і персоналу;

- розширення обсягів кредитування є виправданим щодо структури, строків, рівня зростання або способів розрахунків;
- є обмежена кількість винятків зі встановлених процедур та практики здійснення активних операцій;
- вартість та якість забезпечення захищають від кредитного ризику;
- рівень прострочених та безнадійних кредитів за балансовою класифікацією є помірним і тенденція є стабільною;
- рівень негативно класифікованих активів помірний;
- негативно класифіковані активи можуть бути повернуті, але за умови вжиття банком певних заходів;
- можливі втрати за активними операціями не повинні серйозно вичерпати наявні резерви або вимагають створення більш ніж звичайних резервів. Потенційні втрати надходжень або капіталу через кредитний ризик є контрольованими.

2. Фактори для оцінювання якості управління кредитним ризиком банку:

- наявна внутрішня нормативна база щодо активних операцій, затверджена згідно з принципами корпоративного управління, ефективно встановлює і доводить до виконавців цілі роботи портфелів, толерантність до ризику, процедури і практику здійснення активних операцій та визначення допустимого рівня ризику;
- керівництво повністю розуміє всі аспекти кредитного ризику, здатне передбачати і своєчасно та адекватно реагувати на зміни ринкових умов кредитування;
- інформаційні системи управління забезпечують достовірну, своєчасну і повну інформацію про портфелі. Керівництво і спостережна рада банку отримують відповідні звіти для аналізування і розуміння параметрів кредитного ризику банку;
- рівень комплектації і кваліфікація персоналу загалом відповідають розміру і складності портфелів активних операцій. Плинність кадрів може створювати певні розриви в управлінні портфелем. Є певна непослідовність у процесі навчання та підвищенні кваліфікації персоналу;
- аналіз кредитного ризику і системи кількісного оцінювання та моніторингу ризиків є задовільним;
- класифікація якості портфеля активних операцій достатньою мірою відображається за допомогою внутрішніх рейтингів;

- перевірка стану кредитної діяльності і внутрішній та зовнішній аудит кредитних операцій є прийнятними;
- методологія розрахунку резервів під можливі втрати за активними операціями є загалом адекватною, забезпечується прийнятне покриття ризиків.

Проаналізувати діяльність банку за "Системою оцінки ризиків".

Тема 9. Застосування до банків заходів впливу за порушення ними банківського законодавства та нормативних актів НБУ

Завдання 9.1. За результатами інспекційної перевірки ПАТ "Великбанк" було виявлено порушення порядку, строків і технології виконання операцій, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку. Подібне порушення виявлено втретє протягом календарного року. Визначить розмір штрафу, що накладається на банк якщо його статутний капітал становить 235 тис. грн.

Завдання 9.2. Установою Національного банку України на підставі матеріалів інспекційної планової перевірки застосовано до банку письмове застереження. У письмовому застереженні Національний банк висловив банку своє занепокоєння станом його справ, указав на допущені порушення з метою їх усунення та конкретні заходи, яких йому необхідно вжити з метою уникнення ризикової банківської практики та запобігання порушенням нормативно-правових актів із банківської діяльності, установив строки їх усунення, зокрема, щодо:

- усунення порушень банком економічних нормативів;
- виправлення (коригування) фінансової звітності банку за результатами інспекційної планової перевірки.

Визначити порядок застосування Національним банком України до банків письмового застереження.

Пояснити, як повинен діяти банк після отримання письмового застереження Національного банку України.

Завдання 9.3. Установою Національного банку України на підставі матеріалів інспекційної планової перевірки надіслано до банку лист

із вимогою щодо укладення письмової угоди за підписом керівника територіального управління Національного банку України, що містить обов'язкові умови, які банк зобов'язаний включити до письмової угоди. Зокрема, такі конкретні заходи, спрямовані на поліпшення фінансового стану та усунення виявлених порушень:

- складання та виконання графіків формування в повному обсязі резервних фондів і спеціальних резервів під активні операції банків;
- розроблення та запровадження положень щодо поліпшення практики кредитування;
- прийняття рішення про обмеження розміру кредитів, що надаються пов'язаним особам (інсайдерам) банку.

Визначити порядок укладення Національним банком України письмової угоди з банком.

Пояснити, яким чином повинен діяти банк після отримання листа з вимогою щодо укладення письмової угоди від Національного банку України.

Тема 10. Розвиток банківського регулювання та нагляду в контексті євроінтеграції та глобалізації

Завдання 10.1. Підготувати презентацію на тему "Розвиток банківського регулювання та нагляду в контексті євроінтеграції та глобалізації".

Завдання 10.1. Підготувати презентацію про відповідність євро стандартам та вимогам ЄС щодо функціонування банківської системи України.

Рекомендована література

Банківська система України : монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина та ін. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 187 с.

Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів : монографія / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : Астон, 2012. – 358 с.

Васюренко О. В. Банківський нагляд : підручник / О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. – К. : Знання, 2011. – 503 с.

Заруцька О. П. Банківський нагляд з використанням структурно-функціонального аналізу: теорія, світовий і вітчизняний досвід : монографія / О. П. Заруцька. – Суми : УАБС НБУ, 2013. – 379 с.

Коваленко В. В. Банківський нагляд : навч. посіб. / В. В. Коваленко. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 262 с.

Очеретько Л. М. Внутрішній аудит і контроль у комерційних банках / Л. М. Очеретько, М. І. Касьян // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. – 2010. – Вип. 2. – С. 146–150.

Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – С. 30.

Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – С. 238.

Спяк Г. Система внутрішнього контролю банків України: стан та тенденції розвитку / Г. Спяк, Т. Фаріон // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 7. – С. 166–169.

Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. за № 368 / Документ z0096-12, редакція від 28.12.2011 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

Положення про Комісію Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків : Постанова Правління Національного банку України від 09.11.98 № 470 / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0470500-98>.

Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/249-15>.

Про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства : Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 369 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>.

Про планування та порядок проведення інспекційних перевірок : Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17 липня 2001 року № 276 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-01>.

Про порядок видачі банкам банківських ліцензій, письмових дозволів та ліцензій на виконання окремих операцій : Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.07.2001 р. № 275 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0730-01>.

Про порядок визначення рейтингових оцінок за рейтинговою системою "САМЕЛ" : Положення, затверджене Постановою Правління НБУ від 08.05.2002 р. № 171 / Документ № 60, редакція від 23.02.2005 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-02>.

Про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень [Електронний ресурс] : Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 31.08.01 № 375. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0906-01>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Завдання до практичних занять
з навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ТА НАГЛЯД"**

**для студентів спеціальності
8.03050802 "Банківська справа"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Єремейчук Раїса Арсентіївна**
Тисячна Юнна Сергіївна

Відповідальний за випуск *Колодізев О. М.*

Редактор *Промський М. Н.*

Коректор *Маркова Т. А.*

План 2015 р. Поз. № 27.

Підп. до друку 27.07.2015 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 2,25. Обл.-вид. арк. 2,81. Тираж 50 пр. Зам. № 108.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*